

๒๘ กันยายน

พุทธศักราช ๒๕๖๐

คณะกรรมการจัดกิจกรรมฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี การประกาศใช้ธงไตรรงค์เป็นธงชาติไทย
สำนักนายกรัฐมนตรี

• **ขาว** คือบริสุทธิ์ศรีสวัสดิ์

และธรรมะคัมภีร์ไทย.

หมายพระไตรรัตน์

• **แดง** คือโลหิตเรไรซ์

เพื่อรักษาชาติศาสนา.

ซึ่งยอมสละได้

• **น้ำเงิน** คือสีโสภา

รโปรดปนของส่วนองค์.

อันจอมประชา

(จากหนังสือดุสิตสมิตฉบับพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑ สกคตามต้นฉบับ)

ธงไตรรงค์ ธำรงไทย... สัญลักษณ์แห่งการรวมใจ

ความรัก และสามัคคี

ธงชาติไทย...สัญลักษณ์สูงสุดของชาติ

สิ่งเตือนใจให้อนุชนได้รำลึกถึงการเสียสละเลือดเนื้อของบรรพบุรุษ
เพื่อรักษาไว้ซึ่งแผ่นดิน และร้อยดวงใจคนทั้งชาติให้เป็นหนึ่ง
หล่อหลอมความรัก สามัคคี สร้างเสริมความภูมิใจในความเป็นชาติ
ก่อเกิดเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ในการพัฒนาชาติไทยให้วัฒนาสถาพร

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

- ธงแรกของแผ่นดินไทย ได้รับพระบารมีจักรวาล ๑
- อัครররยแห่งแผ่นดินไทย จุดเริ่มต้นยุคสมัย “ธงช้างเผือก” ๒
- เมื่อราชกรรรมิธงช้างใช้เป็นครั้งแรก ๓
- พระราชบัญญัติธงฉบับแรก ที่มาแห่งธงช้างเผือกทรงเครื่อง ๔
- เมื่อ “ธงเรือหลวง” อยู่ในกรมทหารเรือ ๕
- “ธงทหารเรือ” ความภาคภูมิใจของทหารเรือ ๖
- จากธงช้างกลับหัวที่อุทัยธานี สูธงแถบสีด้นแบบธงไตรรงค์ ๗
- พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติธง พระพุทธศักราช ๒๔๖๐
ด้นกำเนิดแห่งธงไตรรงค์ ๘
- ธงไทยในสมรภูมิ เมื่อทหารไทยไปสงครามโลก ๙
- “เครื่องหมายแห่งไตรรงค์” ความหมายเดือนใจให้ระลึกถึง
ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๑๐
- พระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๗๔ ๑๑
- พระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๕๒๒ ๑๒
- การใช้ธงชาติ ๑๓
- การใช้ธงชาติกับผู้เสียชีวิต ๑๔
- การชักธงชาติ ๑๕
- การชักธงชาติ และวันพระราชทานธงชาติไทย ๑๖
- การประดับธงชาติคู่หรือร่วมกับธงอื่น ๑๗
- การประดับธงชาติคู่หรือร่วมกับธงของต่างประเทศ ๑๘
- โอกาสและวันพิธีสำคัญให้ชักและประดับธงชาติ ๑๙
- การทำความเคารพธงชาติ การดูแลรักษาธงชาติ ๒๐
- การพับธงชาติ การทำลายธงชาติ ๒๑
- ธงชาติไทยในโลกสากล ๒๒

พัฒนาการของธงชาติไทย

ธงแรกของแผ่นดินไทย ได้ร่วมพระบารมีจักรีวงศ์

ธงเรือราษฎร
(รัชกาลที่ ๑)

ธงเรือหลวง
(รัชกาลที่ ๑)

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระองค์ได้ทรงกำหนดให้ใช้ "จักร" อันเป็นเครื่องหมายแห่งพระบรมราชวงศ์จักรี ลงไว้กลางธงผ้าพื้นแดง สำหรับชักในเรือกำปั่นหลวง เพื่อแสดงความแตกต่างจากเรือราษฎรชาวสยามทั่วไป ที่ยังคงใช้ธงแดงเกลี้ยงอันมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ดังหลักฐานที่บันทึกไว้ในพระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทรศก ๑๑๘ ว่า

"...ครั้นถึงในรัชกาล พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกย ทรงพระราชดำริห์ว่า เรือหลวงกับเรือราษฎร ควรมีเครื่องหมายสำคัญให้เห็นต่างกัน จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งให้บรรดาเรือหลวงทั้งปวง ทำรูปจักร อันเป็นนามสัญญา พระบรมราชวงศ์แห่งพระองค์ลงไว้ในกลางธงพื้นแดงนั้น เป็นเครื่องหมายใช้ในเรือหลวง..."

พัฒนาการของธงชาติไทย

อัครররยแห่งแผ่นดินไทย จุดเริ่มต้นยุคสมัย “ธงช้างเผือก”

ธงเรือราชภร
(รัชกาลที่ ๒)

ธงเรือหลวง
(รัชกาลที่ ๒)

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ ได้เกิดปรากฏการณ์มหัศจรรย์ขึ้นบนแผ่นดินสยาม คือ การได้ช้างเผือกเข้ามาสู่รัชกาลเดียวถึง ๓ ช้าง ได้แก่ พระยาเศวตฉฤขร พระยาเศวตไอยรา และพระยาเศวตคชลักษณ์ ซึ่งนับถือในประเพณีไทยว่าเป็นพระเกียรติยศอย่างสูง จึงโปรดให้ทำรูปช้างสีขาวไว้กลางวงจักรสีขาว ติดไว้กลางธงแดง ใช้ชักในเรือหลวง ส่วนเรือของราชภรยังคงใช้ธงแดงเช่นเดิม ดังหลักฐานที่บันทึกไว้ในพระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทรศก ๑๑๔ ว่า

“...ต่อมาถึงในรัชกาล พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ครั้งนั้นมีสารเศวตอรันอุดมด้วยลักษณะ มาสู่พระราชสมภพารถึงสามช้าง เป็นการพิเศษ ไม่มีได้ในประเทศอื่นเสมอเหมือน ควรจะอัครররยฮาไศรยคุณพิเศษอันนั้น จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ทำรูปช้างเผือกลงไว้กลางวงจักรในธงเรือหลวงนั้นด้วย...”

พัฒนาการของธงชาติไทย

เมื่อราษฎรมีธงช้างใช้เป็นครั้งแรก

ธงเรือหลวงและเรือราษฎร
(รัชกาลที่ ๔)

ธงชักที่นำเรือหลวง
(รัชกาลที่ ๕)

ช่วงเข้ารัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔
สยามมีการค้าขายกับชาวตะวันตกมากขึ้น
มีสถานกงสุลเข้ามาตั้งในพระนครและชักธงชาติของประเทศนั้น ๆ
ประกอบกับเรือของราษฎรชาวสยามที่ใช้ธงสีแดงเกลี้ยงอยู่ช้ำกับประเทศอื่น ยากจะสังเกต
พระองค์จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้เรือของราษฎรสยามใช้ธงเหมือนอย่างเรือหลวง
แต่ให้เอารูปจักรออก เนื่องจากจักรเป็นของสูง (จักรเป็นสัญลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ราชวงศ์จักรี)
คงแต่รูปช้างเผือกบนพื้นแดง ให้ใช้ได้ทั้งเรือหลวงและเรือราษฎร แต่เพื่อไม่ให้สับสน
จึงทรงให้ทำธงรูปช้างเผือกบนพื้นสีขาวขึ้นอีกอย่างหนึ่ง สำหรับใช้ชักที่เสาหน้าเรือหลวงเพื่อเป็นที่สังเกต
ตั้งหลักฐานที่ได้บันทึกไว้ในพระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทรศก ๑๑๘ ว่า

“...ครั้นถึงในรัชกาล พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงพระรำพึงถึงเรือค้าขายของชนชาวสยาม ที่ใช้ธงสีแดงเกลี้ยงอยู่นั้นไม่เป็นการสมควร เหตุว่าช้ำกับประเทศอื่น
ยากที่จะสังเกต เห็นเป็นการควรจะใช้ธงอันมีเครื่องหมาย เหมือนอย่างเรือหลวงทั่วไป
แต่ว่ารูปจักรเป็นของสูงไม่สมควรที่ราษฎรจะใช้ จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ
ให้ยกรูปจักรออกเสีย คงแต่รูปช้างเผือกบนพื้นแดง ให้ใช้ทั่วไปทั้งเรือหลวงและเรือราษฎร
บรรดาที่เจ้าของเรือเป็นข้าขอบขัณฑสีมา มิให้เป็นการสับสนกับเรือของชาวต่างประเทศ
และให้ทำรูปช้างเผือกบนพื้นสีขาวขึ้นอีกอย่างหนึ่ง สำหรับใช้ชักที่หน้าเรือหลวงทั้งปวง
ให้เป็นที่สังเกตเห็นต่างกับเรือของราษฎรด้วย...”

พัฒนาการของธงชาติไทย

พระราชบัญญัติธงฉบับแรก ที่มาแห่งธงช้างเผือกทรงเครื่อง

ธงเรือรบหลวง
(รัชกาลที่ ๕ ร.ศ. ๑๑๐)

ธงเรือราษฎร หรือ ธงชาติสยาม
(รัชกาลที่ ๕ ร.ศ. ๑๑๐)

พุทธศักราช ๒๔๓๔ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยแบบอย่างธงสยาม รัตนโกสินทรศก ๑๑๐ (พ.ศ. ๒๔๓๔) ขึ้น เป็นพระราชบัญญัติธงฉบับแรกของประเทศไทย โดยในพระราชบัญญัตินี้กำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธงชาติสยาม และธงที่ชักในเรือหลวงดังนี้

ข้อ ๔ ธงช้างเผือกทรงเครื่องมีต้น
ที่มุมธงช้างบนมีจักร สำหรับชักท้ายเรือพระที่นั่ง แลเรือรบหลวง

ข้อ ๑๓ ธงชาติสยาม
เป็นรูปช้างเผือกเปล้าพื้นแดง ใช้ในเรือกำปั่นแลเรือทั้งหลายของพ่อค้า เรือกำปั่นแลเรือต่าง ๆ ของไปรเวตทั่วไปในชาวสยาม

พัฒนาการของธงชาติไทย

เมื่อ “ธงเรือหลวง” อยู่ในกรมทหารเรือ

ธงเรือหลวง
(รัชกาลที่ ๕ ร.ศ. ๑๑๖ และ ร.ศ. ๑๑๘)

ธงเรือราษฎร หรือ ธงชาติ
(รัชกาลที่ ๕ ร.ศ. ๑๑๖ และ ร.ศ. ๑๑๘)

พุทธศักราช ๒๔๔๒ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงมีพระราชดำรัสให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขพระราชบัญญัติธงฉบับแรก (ร.ศ. ๑๑๐) และพระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทรศก ๑๑๖ เสียใหม่ เรียกพระราชบัญญัติธงฉบับนี้ว่า “พระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทรศก ๑๑๘” โดยในพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีข้อกำหนดเกี่ยวกับธงเรือหลวงและธงชาติ ดังนี้

ที่ ๔ ธงเรือหลวง

สีแดงกลางมีรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่น นำเข้าข้างเสา สำหรับใช้ชัก
ที่ในเรือหลวงทั้งปวง กับทั้งใช้ชักที่ป้อม และที่พักทหารบรรดาที่ขึ้นอยู่ในกรมทหารเรือทั้งสิ้น

ที่ ๑๔ ธงชาติ

พื้นสีแดงกลางเป็นรูปช้างเผือกนำเข้าข้างเสา สำหรับใช้ชักในเรือทั้งหลายของพ่อค้า
และของสามัญชนทั่วไป บรรดาที่เป็นชาติชาวสยาม

พัฒนาการของธงชาติไทย

“ธงทหารเรือ” ความภาคภูมิใจของทหารเรือ

ธงราชการ
(รัชกาลที่ ๕ ร.ศ. ๑๒๙)

ธงทหารเรือ
(รัชกาลที่ ๕ ร.ศ. ๑๒๙)

ธงชาติสยาม
(รัชกาลที่ ๕ ร.ศ. ๑๒๙)

พุทธศักราช ๒๔๕๓

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕
โปรดเกล้าฯ ให้ออกพระราชบัญญัติธง รัดตนโกสินทรศก ๑๒๙ ขึ้นใหม่
โดยในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้กล่าวถึงธง ๓ แบบดังนี้

ข้อ ๑๑ **ธงราชการ**

สีแดง กลางมีรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่น หน้าเข้าข้างเส้า
สำหรับใช้ชักที่เรือหลวงทั้งปวง กับทั้งใช้ชักที่บรรดาสถานที่ราชการต่าง ๆ

ข้อ ๑๒ **ธงทหารเรือ**

เหมือนกับธงราชการ แต่ที่มุมบนข้างหน้าข้างมีรูปสมอไขว้กับจักร ข้างบนมีมหามงกุฎสีเหลือง
สำหรับใช้ชักที่ท้ายเรือแลสถานที่ราชการต่าง ๆ
เป็นเครื่องหมายว่าเรือแลสถานที่นั้น ๆ ขึ้นอยู่ในกระทรวงทหารเรือ

ข้อ ๑๓ **ธงชาติ**

พื้นสีแดง กลางเป็นรูปช้างเผือกหน้าเข้าข้างเส้า
สำหรับใช้ชักในเรือทั้งหลายของพ่อค้า แลของสาธารณชนบรรดาที่เป็นชาติชาวสยาม

พัฒนาการของธงชาติไทย

จากธงช้างกลับหัวที่อุทัยธานี สู่ธงแถบสีต้นแบบธงไตรรงค์

ธงราชการ
(รัชกาลที่ ๖)

ธงคำชาย
(รัชกาลที่ ๖)

พุทธศักราช ๒๔๕๙ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงมีพระราชดำริว่า
เมื่อมองธงชาติซึ่งใช้อยู่ในขณะนั้นแต่ไกล จะมีลักษณะไม่ต่างจากธงราชการเท่าไร
และรูปช้างที่อยู่กลางธงก็ไม่งดงาม จึงโปรดเกล้าฯ
ให้ออกประกาศเพิ่มเติมแก่ใ้พระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทรศก ๑๒๙๙ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๔ ข้อ ๑๙ ให้แก่ธงชาติเป็นพื้นสีแดง กลางเป็นรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่น
หน้าหันเข้าข้างเสา สำหรับเป็นธงราชการ

ข้อ ๒๐ ธงคำชายรูปสี่เหลี่ยมพื้นแดง มีขนาดกว้าง ๑ ส่วน ยาว ๑ $\frac{๑}{๒}$ ส่วน
มีแถบขาว ๒ เส้น กว้าง $\frac{๑}{๒}$ ของส่วนกว้างของธง ทาบภายในติดตามยาว
ห่างจากขอบล่างแถบบนของธง $\frac{๑}{๒}$ ของส่วนกว้างของธง

ส่วนสาเหตุที่ธงช้างเผือกที่ชักในเรือราชภูรนั้นต้องเปลี่ยนแปลงเป็น “ธงคำชาย”
เนื่องด้วยเกิดเหตุการณ์ชาวบ้านที่จังหวัดอุทัยธานี ชักธงช้างเผือกกลับหัวขึ้นรับเสด็จ
อันถือว่าเป็นมงคล เมื่อเสด็จนิวัติพระนคร พระองค์ได้ทอดพระเนตรเห็นชาวบ้าน
รับเสด็จด้วยการนำผ้าสีแดงสลักขาวมาผูกเป็นแถบสีแทนธงช้างเผือกที่หาได้ยาก
เพราะต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศ ในประกาศเพิ่มเติมแก่ใ้พระราชบัญญัติธง
รัตนโกสินทรศก ๑๒๙๙ จึงได้กล่าวเรื่องการแก้ไขธงเรือราชภูร โดยเปลี่ยนเป็น
“ธงคำชาย” นั่นเอง

สำหรับธงทหารเรือ ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทรศก ๑๒๙๙

พระราชบัญญัติ แก้ไขพระราชบัญญัติธง

พระพุทธศักราช ๒๔๖๐
ต้นกำเนิดแห่งธงไตรรงค์

พุทธศักราช ๒๔๖๐ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงออกพระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติธง พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ มีใจความตอนหนึ่งว่า “ธงสำหรับชาติสยามซึ่งได้ประดิษฐานขึ้นตามพระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติธง พระพุทธศักราช ๒๔๕๙ นั้น ยังไม่เป็นสง่างามพอสำหรับประเทศ สมควรจะเพิ่มสีน้ำเงินแก่เข้าอีกสีหนึ่ง ให้เป็นสามสี ตามลักษณะธงชาติของประเทศที่เป็นสัมพันธมิตรกับกรุงสยามได้ใช้อยู่โดยมากนั้น เพื่อให้เป็นเครื่องหมายให้ปรากฏว่า ประเทศสยามได้เข้าร่วมสุขทุกข์ แด่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกับสัมพันธมิตรใหญ่ ช่วยกันกระทำการปราบปรามความอติธรรมในโลกลง ให้ความสงบระงับไป อีกประการหนึ่งสีน้ำเงินนี้เป็นสีอันเป็นสิริมงคลแก่พระชนมวาร นับว่าเป็นสีเครื่องหมายเฉพาะพระองค์ด้วย จึงเป็นสีที่สมควรจะประกอบไว้ในธงสำหรับชาติด้วยประการทั้งปวง” โดยกำหนดดังนี้

ธงชาติสยาม หรือ ธงไตรรงค์

ธงราชธานี

มาตรา ๓ ธงชาติสยาม

รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดกว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน มีแถบสีน้ำเงินแก่ กว้าง ๑ ส่วน ซึ่งแบ่ง ๓ ของขนาดกว้างแห่งธงอยู่กึ่งกลาง มีแถบขาว กว้าง ๑ ส่วน ซึ่งแบ่ง ๖ ของขนาดกว้างแห่งธงข้างละแถบ และมีแถบสีแดงกว้างเท่าแถบขาวประกบชั้นนอกอีกข้างละแถบ ธงสำหรับชาติสยามอย่างนี้ ให้เรียกว่าธงไตรรงค์ สำหรับใช้ชักในเรือพ่อค้าทั้งหลาย แต่ในที่ต่าง ๆ ของสาธารณชน บรรดาที่เป็นชาติสยามทั่วไป ส่วนธงพื้นแดง กว้างมีรูปช้างปัด้อย ซึ่งใช้เป็นธงชาติ สำหรับสาธารณชนชาวสยามมาแต่ก่อนนั้น ให้เลิกเสีย

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังได้มีการกำหนดธงที่เกี่ยวข้องกับเรือหลวง ดังนี้

มาตรา ๕ ธงราชธานี

เหมือนธงไตรรงค์ แต่มีดวงกลมสีแดง ขอบจุดแถบสีแดงของพื้นธง อยู่กึ่งกลาง ภายในดวงกลมนั้น มีรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่นหันหน้าเข้าข้างเสา สำหรับใช้ชักที่ท้ายเรือ แลสถานที่ราชการต่าง ๆ ของราชธานี

พัฒนาการของธงชาติไทย

ธงไทยในสมรภูมิ เมื่อทหารไทยไปสงครามโลก

ธงไตรรงค์

ธงชัยเฉลิมพล (ด้านหน้า)

ธงชัยเฉลิมพล (ด้านหลัง)

เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๐ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงนำสยามเข้าร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่ ๑

จึงได้มีพระราชประสงค์เปลี่ยนแถบสีธงชาติสยามใหม่ โดยทรงเปลี่ยนแถบสีแดงตรงกลางของธงคำชาย ให้เป็นแถบสีน้ำเงินแก่ ธงไตรรงค์จึงได้ปรากฏโฉมครั้งแรกไกลถึงกลางสมรภูมิตบ ณ ทวีปยุโรป

๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๒ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ เสด็จทรงทอดพระเนตรทหารสยามที่สมรภูมิตบ ณ ทวีปยุโรป

นอกจากธงไตรรงค์แล้ว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานธงชัยเฉลิมพลแก่กองทหารอาสาสยามที่เข้าร่วมรบ ซึ่งธงชัยเฉลิมพลนี้มีลักษณะอย่างธงไตรรงค์ แต่มีการเพิ่มรูปสัญลักษณ์พิเศษลงในธง โดยด้านหน้าธง เป็นรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่นในวงกลมพื้นสีแดง ด้านหลังเป็นตราพระปรมาภิไธยย่อ ร.ว.๖ สีขาว ภายใต้พระมหามงกุฎเปล่งรัศมีสีเหลืองในวงกลมพื้นสีแดง ที่แถบสีแดงทั้งแถบบน แถบล่าง ทั้งสองด้าน จารึกพุทธชัยมงคลคาถา บทแรก (ภาษาบาลี) เพื่อความเป็นสิริมงคล โดยที่ธงชัยเฉลิมพลนี้ ทหารอาสาของไทย ได้อัญเชิญเข้าร่วมการสวนสนามฉลองชัยชนะ ที่ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๒

เครื่องหมายแห่งไตรรงค์

ความหมายเตือนใจให้ระลึกถึง ชาติ ศาสน์ กษัตริย์

การเปลี่ยนแปลงจากธงแดงขาวดำริ้วเป็นธงไตรรงค์นี้
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ซึ่งได้ทรงออกแบบธงไตรรงค์
ได้พระราชทานนิพนธ์ “เครื่องหมายแห่งไตรรงค์”
เพื่อสื่อความหมายของสีทั้งสามที่อยู่ในธงชาติไว้ด้วย ดังนี้

เครื่องหมายแห่งไตรรงค์

• ธงธำมรงค์บนบรรพชา
แห่งสิทโธสมณกนิถ.	ความคิดเครื่องหมาย
• ชาวคือบริสุทธิ์ศีลวิสัย
และธรรมะคุณจิตไทย.	หมายพระไตรรัตน์
• แดงคือโลหิตเรไรสร
เพื่อรักษาชาติศาสนา.	ซึ่งยอมสละได้
• ใญ่เงินคือสิโลกา
ธปรัตปนของส่วนองศ์.	อันจอมประชา
• จิตริ้วเข้าปนไตรรงค์
ก็รักแห่งเรธาไทย.	จึงเปนศิอง
• ทหารอวตารนโป
วิสัยก็ถูกเกียรติศยาม ๑	ของฤทธิวิชัย

(จากพระนิพนธ์คุณูปการนิพนธ์ในรัชกาล พ.ศ. ๒๔๖๔ สรรพสารดินแดน)

จากบทพระราชนิพนธ์เป็นที่ประจักษ์ว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นนักออกแบบธงชั้นยอด
ที่สามารถออกแบบธงให้มีความหมายรวมถึงสถาบันหลักของแผ่นดิน คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
เป็นสัญลักษณ์บนผืนธงชาติได้อย่างงดงาม ขณะเดียวกันก็ไม่ทรงดึงรูปแบบธงเดิมที่แสดงถึงประวัติศาสตร์
ความเป็นมาของธง รักษาและให้ปรากฏอยู่บนธงราชธานี ธงชาติอีกแบบหนึ่งซึ่งแสดงความเป็นชาติไทยที่ใช้กันในเรือหลวง
ซึ่งพระองค์ยังได้ว่าเป็นผู้ได้กำเนิดธงราชธานีอย่างเป็นทางการ เช่นเดียวกับธงไตรรงค์
จึงนับเป็นความภาคภูมิใจของชาวไทยทุกคนที่ต้องตระหนักไว้เสมอและตลอดไป

พระราชบัญญัติธง

พุทธศักราช ๒๔๗๕

สัดส่วนธงชาติไทยตามพระราชบัญญัติธง

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ ได้มีการตราพระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๗๕ ขึ้น โดยยังคงใช้ธงไตรรงค์เป็นธงชาติเช่นเดิม แต่อธิบายลักษณะธงให้เข้าใจง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

ธงชาติ

มาตรา ๕ ธงชาติ รูปสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้าง ๖ ส่วน ยาว ๙ ส่วน

ด้านกว้าง ๒ ใน ๖ ส่วน ตรงกลางเป็นสีขาว

ต่อจากแถบสีขาวออกไปทั้งสองข้าง ๆ ละ ๑ ใน ๖ ส่วนเป็นแถบสีขาว

ต่อสีขาวออกไปทั้ง ๒ ข้างเป็นแถบสีแดง ธงชาตินี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ธงไตรรงค์”

พระราชบัญญัติธง ได้มีการตราออกมาอีกหลายฉบับ

แต่ก็ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบธงไตรรงค์และธงราชนาวีแต่อย่างใด จนถึงปัจจุบัน

พระราชบัญญัติธง

พุทธศักราช ๒๕๒๒

ธงชาติ หรือ ธงไตรรงค์

ธงราชธานี

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๕๒๒ มีใจความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับธงชาติและธงราชธานี ดังนี้

มาตรา ๕

ธงที่มีความหมายถึงประเทศไทยและชาติไทย ได้แก่

- (๑) ธงชาติ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๖ ส่วน ยาว ๙ ส่วน ด้านกว้างแบ่งเป็น ๕ แถบ ตลอดความยาวของผืนธง ตรงกลางเป็นแถบสีน้ำเงินแก่ กว้าง ๒ ส่วน ต่อจากแถบสีน้ำเงินแก่ออกไปทั้งสองข้างเป็นแถบสีขาวกว้างข้างละ ๑ ส่วน ต่อจากแถบสีขาวออกไปทั้งสองข้างเป็นแถบสีแดงกว้างข้างละ ๑ ส่วน ธงชาตินี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ธงไตรรงค์”

- (๒) ธงราชธานี มีลักษณะอย่างเดียวกับธงชาติ แต่ตรงกลางของผืนธงมีดวงกลมสีแดง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางยาว ๔ ใน ๖ ส่วน ของความกว้างของผืนธง โดยให้ขอบของดวงกลมจรดขอบแถบสีแดงของผืนธง ภายในดวงกลมมีรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่น หันหน้าเข้าหาเสาธงหรือคันธง

จากข้อกำหนดในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ทั้งธงชาติหรือธงไตรรงค์ และธงราชธานี เป็นธงที่มีความหมายถึงประเทศไทยและชาติไทย จึงเป็นเรื่องที่คนไทยทุกคนควรรู้ว่าธงชาติไทยมีความเป็นมาอย่างไร เพื่อให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในทุกครั้งที่ได้เห็นธงชาติไทย สัญลักษณ์ที่แสดงถึงเอกราชและประวัติศาสตร์อันยาวนานของประเทศไทย

การใช้ธงชาติ

การใช้ธงชาติ หมายความว่า การนำธงที่อยู่ในสภาพพร้อมแล้ว ทำให้ปรากฏ หรือให้เห็น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประโยชน์ หรือใช้ในโอกาสใดโอกาสหนึ่งตามกำหนดในระเบียบ

ลักษณะธงชาติที่นำมาใช้

ธงชาติที่จะนำมาใช้ ชัก หรือแสดง ต้องมีสภาพดี เรียบร้อย สมบูรณ์

ธงชาติที่มีสภาพไม่สมบูรณ์ เก่า ชาด เป็นรู ผิดเพี้ยน สีซีดจนเกินควร จะไม่นำมาใช้

ขนาดเสาธงและพื้นของธงชาติ

เสาธงจะมีขนาดสูงใหญ่เพียงใด ควรอยู่ ณ ที่ใด และจะใช้พื้นของขนาดเท่าใด ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้ปกครองสถานที่นั้น ที่จะพิจารณาให้เหมาะสม สว่างงาม แก่อาคารสถานที่

ตัวอย่าง

เสาธงสูง ๕ เมตร
ควรใช้ธงชาติขนาด
๑.๒๐ X ๑.๘๐ เมตร

ตัวอย่าง

เสาธงสูง ๑๐ เมตร
ควรใช้ธงชาติขนาด
๒.๐๐ X ๓.๐๐ เมตร

การใช้ธงชาติกับผู้เสียชีวิต

ธงชาติ สามารถใช้เป็นเครื่องประกอบเกียรติยศศพหรืออัฐิได้ กับบุคคลดังต่อไปนี้

๑. ประธานองคมนตรี
๒. ประธานรัฐสภา
๓. นายกรัฐมนตรี
๔. ประธานศาลฎีกา
๕. ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์
๖. ผู้เสียชีวิตเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่การสู้รบ ต่อสู้ หรือเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือช่วยเหลือราชการในการปกป้องอธิปไตย รักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศ หรือปราบปรามการกระทำผิดต่อความมั่นคงของรัฐ หรือปราบปรามการกระทำผิดของคหกรรมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
๗. ผู้เสียชีวิตจากการแสดงความกล้าหาญช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ได้เป็นประโยชน์อย่างสำคัญแก่ราชการ โดยไม่เกรงภัยอันจะเกิดแก่ชีวิตตน
๘. บุคคลที่ทางราชการเห็นสมควร

การใช้ธงชาติคลุมศพ

ในพิธีรับพระราชทานน้ำอาบศพ
หรือพิธีรดน้ำศพ

ในพิธีปลงศพ
ตามประเพณีของทหารเรือ

ในระหว่างเคลื่อนย้ายศพ
เพื่อประกอบพิธีทางศาสนา

การใช้ธงชาติคลุมหีบศพหรืออัฐิ

ให้ใช้ในกรณีดังต่อไปนี้

๑. เมื่อเชิญหรือเคลื่อนย้ายศพหรืออัฐิ เพื่อประกอบพิธีรับพระราชทานน้ำอาบศพ หรือพิธีรดน้ำศพ หรือนำเพ็ญกุศลตามพิธีทางศาสนา
๒. ในระหว่างการประกอบพิธีทางศาสนา
๓. ในระหว่างการตั้งศพเพื่อรับพระราชทานเพลิงศพ ประกอบการฌาปนกิจ หรือเคลื่อนย้ายศพไปประกอบพิธีฝัง

วิธีการใช้ธงชาติคลุมศพหรือหีบศพ

๑. ปกติให้ใช้คลุมตามความยาวของธง โดยให้ด้านต้นของธงอยู่ทางส่วนศีรษะของศพ และจะต้องปฏิบัติไม่ให้เป็นการเสื่อมเสียเกียรติแก่ธงชาติ
๒. ห้ามมิให้วางสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงบนธงชาติที่คลุมศพ หรือหีบศพ
๓. เมื่อจะรับพระราชทานน้ำอาบศพ บรรจุ หรือฝังศพ ประชุมเพลิงศพตอนเผาจริง ให้เชิญเชิญธงชาติที่คลุมศพหรือหีบศพพับเก็บให้เรียบร้อย โดยมีให้ส่วนหนึ่งส่วนใดของธงชาติสัมผัสพื้น

สำหรับผู้ที่ได้รับพระราชทานโกศหรือหีบหลวงประกอบพิธีเกียรติยศศพอยู่แล้ว ถ้ามีสิทธิที่จะใช้ธงชาติคลุมศพด้วย ให้กระทำโดยวิธีเชิญธงชาติในสภาพที่พับเรียบร้อยใส่พานตั้งไว้หน้าที่ตั้งศพ เช่นเดียวกับเครื่องยศและเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แต่ต้องไม่ต่ำกว่าเครื่องยศและเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยห้ามใช้ธงชาติหรือแถบสีธงชาติคลุมหีบ หรือตกแต่งโกศ หรือหีบศพที่พระราชทานประกอบเกียรติยศศพ

การชักธงชาติ

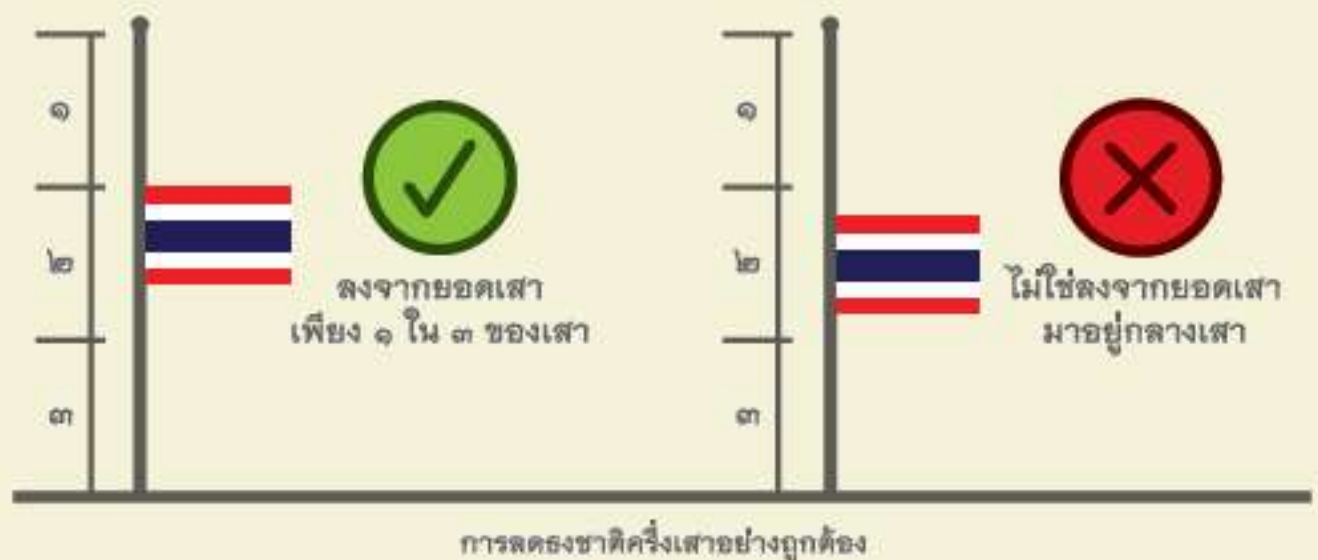
ให้ปฏิบัติดังนี้

๑. ผู้มีหน้าที่ชักธงชาติต้องแต่งกายเรียบร้อย
๒. เมื่อใกล้กำหนดเวลาชักธงขึ้น ให้เตรียมธงชาติผูกติดกับสายเชือกทางด้านขวาของผู้ชักธงให้เรียบร้อย
๓. เมื่อถึงกำหนดเวลา ให้คนี่ธงชาติออกเต็มผืน แล้วดึงเชือกให้ธงชาติขึ้นช้า ๆ ด้วยความสม่ำเสมอ จนถึงสุดยอดเสาธง แล้วจึงผูกเชือกไว้ให้ตึง ไม่ให้ธงลดต่ำลงมา
๔. เมื่อชักธงลง ให้ดึงเชือกให้ธงชาติลงช้า ๆ ด้วยความสม่ำเสมอ และสายเชือกดึงจนถึงระดับเดิมก่อนชักขึ้น
๕. ในกรณีที่มีการบรรเลงเพลงชาติหรือสัญญาณในการชักธงขึ้นลง จะต้องชักธงชาติขึ้น และลงให้ถึงจุดที่สุด พร้อมกับจบเพลงหรือสัญญาณนั้น ๆ

กรณีที่ทางราชการประกาศให้ลดธงชาติครึ่งเสา

ให้ปฏิบัติในการชักธงขึ้นเช่นเดียวกับข้อ ๑ , ๒ และ ๓

เมื่อธงถึงยอดเสาแล้วจึงลดธงลงมาจากยอดเสาเพียง ๑ ใน ๓ ของความสูงเสาธง หรืออีกนัยหนึ่ง คือธงจะอยู่ที่ความสูง ๒ ใน ๓ ส่วนของความสูงเสาธง ไม่ใช่ครึ่งเสา และเมื่อจะชักธงลง ให้ชักธงขึ้นจนถึงยอดเสาก่อน แล้วจึงชักธงลงตามข้อ ๔ และ ๕

การชักธงชาติ

และวันพระราชทานธงชาติไทย

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นหลักการว่าสถานที่ราชการ สถาบันการศึกษา สถานศึกษา ที่ทำการรัฐวิสาหกิจ และองค์การอื่น ๆ ของรัฐ นอกจากจะมีการชักธงชาติขึ้นและลงตามเวลาที่ทางราชการกำหนดแล้วยังสามารถประดับธงชาติ ณ สถานที่อันสมควรในบริเวณที่ทำกรทุกวัน และตลอดเวลาเป็นการถาวรและสม่ำเสมอ

การชักธงชาติ ณ อาคารสถานที่และยานพาหนะของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ ตลอดถึงสถานที่อยู่ ที่พักอาศัยของหัวหน้าคณะผู้แทนทางทูต หรือหัวหน้าสถานที่ทำการกงสุล ให้ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้เช่นเดียวกับการชักธงชาติในราชอาณาจักรโดยอนุโลม โดยให้หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ คำนึงถึงขนบธรรมเนียมระหว่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศ ความตกลงกับรัฐบาลไทย และขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น

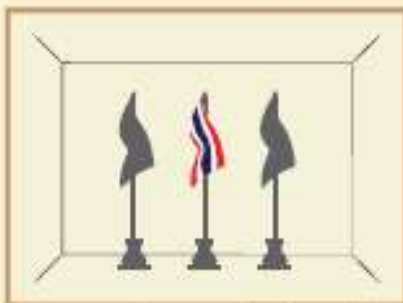
ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ เห็นชอบกำหนดให้วันที่ ๒๔ กันยายน ของทุกปี เป็นวันพระราชทานธงชาติไทย (Thai National Flag Day) และเริ่มในวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นวันแรก โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ รวมทั้งกำหนดให้มีการชักและประดับธงชาติในวันดังกล่าวด้วย

การประดับธงชาติ

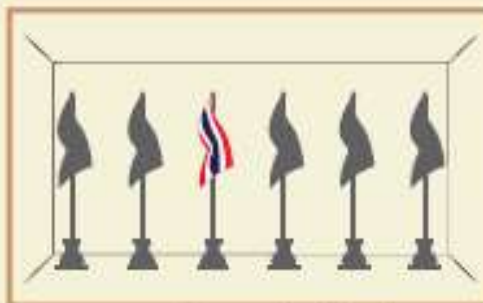
การประดับธงชาติ หมายความว่า การนำธงชาติไปตกแต่งหรือแสดงร่วมกับสิ่งอื่น ๆ ประกอบด้วย
เช่น การประดับธงชาติคู่หรือร่วมกับธงอื่น
การประดับธงชาติร่วมกับพระพุทธรูป และพระบรมรูป เป็นต้น

การประดับธงชาติคู่หรือร่วมกับธงอื่น

๑. การประดับธงชาติคู่หรือร่วมกับธงอื่น ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยธง ยกเว้นธงพระอิสริยยศ จะต้องไม่ให้ธงชาติอยู่ในระดับต่ำกว่าธงอื่น ๆ และโดยปกติให้จัดธงชาติอยู่ที่เสาธงแรกด้านขวา (เมื่อมองออกมาจากภายใน หรือจุดของสถานที่ที่ใช้ชัก แสดง หรือประดับธงเป็นหลัก)
๒. การประดับธงชาติคู่กับธงอื่นในงานพิธีซึ่งมีแท่นหรือมีที่สำหรับประธาน ให้จัดธงชาติอยู่ด้านขวาของแท่นพิธีและธงอื่นอยู่ด้านซ้าย
๓. การประดับธงชาติคู่กับธงอื่น นอกจากดังที่กล่าวในข้อ ๑ และข้อ ๒ แล้วให้ปฏิบัติ ดังนี้
 - ๓.๑ เมื่อรวมกับธงชาติแล้วนับได้เป็นจำนวนคู่ ให้ธงชาติอยู่กลาง
 - ๓.๒ เมื่อรวมกับธงชาติแล้วนับได้เป็นจำนวนคู่ ให้ธงชาติอยู่กลางด้านขวา

การประดับธงชาติร่วมกับธงอื่น
กรณีมีธงรวมนับเป็นจำนวนคู่

การประดับธงชาติร่วมกับธงอื่น
กรณีมีธงรวมนับเป็นจำนวนคู่

การประดับธงชาติร่วมกับ
พระพุทธรูปและพระบรมรูป

การประดับธงชาติร่วมกับพระพุทธรูปและพระบรมรูป

การประดับธงชาติร่วมกับพระพุทธรูปและพระบรมรูปในพิธีการต่าง ๆ
เพื่อเป็นที่สักการะร่วมกัน ให้จัดธงชาติอยู่ด้านขวาของพระพุทธรูป
และพระบรมรูปอยู่ด้านซ้ายของพระพุทธรูป

การประดับธงชาติ

การประดับธงชาติคู่หรือร่วมกับธงของต่างประเทศ

ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. การประดับธงชาติคู่หรือร่วมกับธงของต่างประเทศ จะต้องเป็นไปในลักษณะเท่าเทียมกัน เช่น ขนาด สี ของธง ความสูงต่ำของธง เป็นต้น
๒. ถ้าประดับหรือชักธงของต่างประเทศประเทศเดียว ต้องให้ธงชาติเคียงคู่อยู่ด้านขวาของธงต่างประเทศ
๓. ถ้าประดับธงของต่างประเทศเกินกว่าหนึ่งประเทศ เมื่อรวมกับธงชาติแล้วเป็นจำนวนคู่ ต้องให้ธงชาติอยู่ตรงกลาง
๔. ถ้าประดับธงของต่างประเทศเกินกว่าหนึ่งประเทศ เมื่อรวมกับธงชาติแล้วเป็นจำนวนคู่ต้องให้ธงชาติอยู่กลางด้านขวา
๕. การประดับธงชาติในอาคารสถานที่ หรือมีชื่อตกลงระหว่างประเทศ หรือประเทศภาคีกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ก็ให้ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือข้อกำหนดนั้น
๖. การประดับธงชาติในการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ โดยปกติให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสมาคมกีฬาระหว่างประเทศ หรือตามหลักสากล
๗. การประดับธงชาติคู่กับธงของต่างประเทศสำหรับรถยนต์ ให้ปักธงชาติไว้ทางด้านขวา และธงของต่างประเทศไว้ทางด้านซ้าย
๘. ยานพาหนะอื่นที่ใช้ทำนองเดียวกับข้อ ๗ เว้นแต่การประดับบนเรือ ให้เป็นไปตามธรรมเนียมประเพณีของชาวเรือ

โอกาสและวันหยุดสำคัญ

ให้ชั๊กและประดับธงชาติ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติ และธงของต่างประเทศในราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ชั๊กและประดับธงชาติ ณ อาคารสถานที่ ยานพาหนะ และที่สาธารณสถาน ตามกำหนดวันและระยะเวลา ดังต่อไปนี้

วันที่ ๑ มกราคม ของทุกปี วันขึ้นปีใหม่ ๑ วัน	วันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๓ วันมาฆบูชา ๑ วัน	วันที่ ๖ เมษายน ของทุกปี วันพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และวันเถลิงราชจักรีบรมราชวงศ์ ๑ วัน
วันที่ ๑๓ เมษายน ของทุกปี วันสงกรานต์ ๑ วัน	วันพืชมงคล ๑ วัน	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ วันวิสาขบูชา ๑ วัน
วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ วันอาสาฬหบูชา ๑ วัน	วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๔ วันเข้าพรรษา ๑ วัน	วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ของทุกปี วันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ๒ วัน (๒๔ - ๒๕ กรกฎาคม)
วันที่ ๑๒ สิงหาคม ของทุกปี วันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ๑ วัน	วันที่ ๒๔ กันยายน ของทุกปี วันพระราชทานธงชาติไทย ๑ วัน	วันที่ ๒๔ ตุลาคม ของทุกปี วันสหประชาชาติ ๑ วัน
วันที่ ๕ ธันวาคม ของทุกปี วันคล้ายวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร วันชาติ และวันพ่อแห่งชาติ ๒ วัน (๕ - ๖ ธันวาคม)	วันที่ ๑๐ ธันวาคม ของทุกปี วันรัฐธรรมนูญ ๑ วัน	

การทำความเคารพธงชาติ การดูแลรักษาธงชาติ

การทำความเคารพธงชาติ

๑. เมื่อมีการชักธงชาติขึ้นและลง ให้แสดงความเคารพโดยการยืนตรง หันไปทางเสาธง อาคาร หรือสถานที่ที่มีการชักธงชาติขึ้นและลง จนกว่าจะเสร็จการ
๒. ในกรณีที่ได้ยินเพลงชาติหรือสัญญาณการชักธงชาติ จะเห็น หรือไม่เห็นการชักธงชาติก็ตาม หรือในกรณีอยู่ในอาคาร หรือยานพาหนะที่ไม่สามารถยืนแสดงความเคารพได้ ให้แสดงความเคารพ โดยหยุดนิ่งในอาการสำรวม จนกว่าการชักธงชาติหรือเสียงเพลงชาติ หรือสัญญาณการชักธงชาติจะสิ้นสุดลง

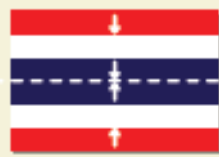
การดูแลรักษาธงชาติ

๑. ให้หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานผู้ปกครองอาคารสถานที่ราชการ หรือสถานที่ทำการของหน่วยงานของรัฐและเอกชน ผู้ครอบครองอาคารสถานที่ที่มีการใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติ กวดขันดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบโดยเคร่งครัด
๒. ให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติเก็บรักษาธงชาติไว้ด้วยความเคารพในสถานที่และที่เก็บอันสมควร
๓. การเชิญธงชาติจากที่เก็บรักษาเพื่อนำไปใช้ ชัก หรือแสดง ในกรณีที่ธงชาติเป็นผืนผ้า ให้เชิญไปในสภาพที่พับเรียบร้อย และด้วยอาการเคารพ เมื่อถึงจุดที่จะใช้หรือแสดง จึงคลี่ธงออกเพื่อใช้หรือแสดงต่อไป
๔. การเชิญธงชาติจากจุดที่ใช้ ชัก หรือแสดง ไปเก็บไว้ ณ ที่เก็บรักษา ให้ดำเนินการในลักษณะเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ ๓

การพับธงชาติ การทำลายธงชาติ

๑

๒

๓

๔

๕

๖

๗

๘

การพับเก็บธงชาติ

การพับเก็บธงชาติที่ถูกต้อง ต้องพับเป็นรูปสามเหลี่ยมที่แสดงให้เห็นแถบสีทั้งสามของธงชาติ โดยพับครึ่งธงชาติ ๒ ครั้ง แล้วพับทบเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉากไปเรื่อย ๆ จนพับต่อไม่ได้ จึงเก็บชายธงสอดเข้าให้เรียบร้อย

การทำลายธงชาติแก่ที่ชำรุดเสื่อมสภาพ

ธงชาติที่ชำรุด ขาดวิน หรือสภาพเก่า จะไม่นำมาใช้ ให้ทำลายอย่างเหมาะสมและถูกต้อง โดยการตัดผืนธงชาติให้ริ้วสีแยกออกจากกัน เพื่อให้สิ้นสภาพ หรือลักษณะอันเป็นผืนธงชาติ หรือแถบสีธงชาติ

ธงชาติไทยในโลกสากล

“ธงชาติไทย” เครื่องหมายแสดงถึงความเป็นชาติสูงสุด
การปรากฏของธงชาติไทยนอกราชอาณาจักร
จึงเป็นการแสดงถึงเกียรติศักดิ์อันแผ่ไพศาลของชาติ
และการได้รับ การยอมรับในโลกสากล
อันนำมาซึ่ง ความภาคภูมิใจ ของคนไทยทั้งประเทศ

*“ธงชาติและเพลงชาติไทย เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นไทย
เราจงร่วมใจยืนตรงเคารพธงชาติ
ด้วยความภาคภูมิใจในเอกราชและความเสียสละของบรรพบุรุษไทย”*

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
เลขที่ ๔ ซำเนินรัฐบาล เขตดุสิต กทม. ๑๐๑๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๓๘ ๕๙๕๖ โทรสาร ๐ ๒๕๓๘ ๕๙๕๖-๕
www.identity.opm.go.th